

Raision kaupungin ympäristöohjelma

Kaupunginhallitus 21.11.2022 § 404

Valmistelija: ilmastokoordinaattori Ronja Ryyppö,
etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Valtioneuvosto on jättänyt eduskunnalle 20.10.2022 esityksen ilmastolain muutoksesta. Esitys koskee kuntien velvoitetta kunnan tai alueellisen ilmastosuunnitelman laatimisesta, tavoitteena vahvistaa kuntien ilmastotyötä. Kesällä 2022 jo kertaalleen uudistettuun ilmastolakiin on kirjattu tavoite, jonka mukaan Suomi on hiilineutraali yhteiskunta vuonna 2035.

Kunnan ilmastosuunnitelman tulee sisältää muun muassa tavoitteet kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämisestä kunnassa sekä toimet, joilla päästöjä vähennetään. Kunnan ilmastosuunnitelma on laadittava tai päivitettävä vähintään kerran valtuustokaudessa ja suunnitelman hyväksyy valtuusto. Ilmastolain muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023.

Raision kaupungin ilmastotavoite on olla hiilineutraali vuonna 2030. Tämä on määritelty niin, että vuoden 1990 päästöistä tullaan vähentämään 80 %. Päästökehityksen väliarviointi on tehty vuonna 2022 ja seurantaraportin mukaan Raision alueen energiakulutus on noussut 40 % vuodesta 1990 ja päästöt laskeneet samana aikana 17 %.

[Seurantaraportissa](#) esitettiin päivitetty kasvihuonekaasupäästöjen perusura- ja tavoiteskenaariolaskennat. Perusuraskenaariorissa Raision päästökehitystä on tarkasteltu kansallisen ilmastopolitiikan toimien ja linjausten perusteella, ilman kaupungin toteuttamia ilmastotoimia. Tavoiteskenaariossa on kansallisten toimien lisäksi otettu huomioon paikalliset ja seudulliset ilmastomuutoksen hillinnän toimet.

Kaupungin on tehtävä lukuisia omia toimia, jotta kaupungin hyväksymä hiilineutraaliustavoite saavutetaan. Perusuraskenaarion mukaan eli ilman kaupungin omia toimia päästöjen oletetaan vähenevät ainoastaan 59 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 1990.

Myös yritysten, yhteisöjen ja asukkaiden toimet ovat ratkaisevia, koska kuntaorganisaatioiden omat päästöt ovat yleisesti noin 10 % kunnan alueen päästöistä. Kaupunkiorganisaatio kuitenkin vaikuttaa monilla ratkaisevilla tavoilla alueen päästöihin ja sillä on avainasema ilmastomuutoksen torjunnassa. Kaupunki vastaa muun muassa kaavoituksesta, maankäytöstä, liikennesuunnittelusta, omistajaohjauksesta, useiden rakennusten lämmitystapavalinnoista ja julkisista hankinnoista. Kaupungilla on myös mahdollistajan ja vauhdittajan rooli paikallisessa ja alueellisessa ilmastotyössä.

Raision kaupungin ympäristöohjelmaa on valmisteltu osallistavasti vuoden 2022 aikana.

- 18.1.2022 Valtuustoinfo valtuutetuille ja varavaltuutetuille
- Maaliskuu 2022 3 saman sisältöistä työpajaa kaupungin henkilöstölle ja luottamushenkilöille
- 16.5.-5.6.2022 kaikille avoin kyselytutkimus kaupungin ilmastohjelmasta
- 31.5.-2.6.2022 ilmastoasioiden pop-up kirjastossa

- 14.6.2022 kaupungin johtoryhmän ilmastotyöpaja
- Elokuu 2022 ilmastotyöryhmän kommentit ohjelmasta
- Syyskuu 2022 nimi vaihtunut ympäristöohjelmaksi. Ohjelman luonnon EKIKY- esimiehille tiedoksi
- 28.9.2022 ympäristöohjelman läpikäynti Valonian edustajien kanssa
- 5.10.2022 Ilmaseminaari valtuutetuille ja lautakuntien jäsenille
- 3.11.2022 esittely toimialojen johtajille
- 8.11.2022 ympäristöohjelman viestinnällinen tarkastelu

Ympäristöohjelman tarkoitus on olla kaupungin ilmastosuunnitelman toimeenpanon väline, jolla ohjataan kaupungin ilmastotyötä. Ohjelmassa otetaan huomioon myös ilmastomuutokseen sopeutuminen ja ympäristönäkökulmia, joilla on välillinen vaikutus ilmastoon. Ympäristöohjelman luonnoksen toimenpiteet tuovat kaupungin ilmastotyön ilmastolain muutosesityksen velvoitteiden tasolle.

Ilmastomuutos on laaja-alainen ilmiö, joten luonnon monimuotoisuuden näkökulmaa ei voi ohittaa ilmastoaihepiirin käsittelyssä. Tässä vaiheessa käsiteltävänä olevan ympäristöohjelman ei kuitenkaan ole tarkoitus kattaa luonnon monimuotoisuusohjelman tarpeita vaan työ jatkuu mm. tarvittavien alustavien selvitysten tekemisen kautta.

Ympäristöohjelmassa on 6 painopistettä

1. Liikenne
2. Energia
3. Ympäristökasvatus ja tiedon lisääminen
4. Maankäyttö ja rakentaminen
5. Luonnon monimuotoisuus
6. Sopeutuminen

Jokaisella painopisteelle on tunnistettu yhdestä neljään tavoitetta, joiden alle on kirjattu tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellut toimenpiteet. Tavoitteet kohdistuvat kuntaorganisaatioon, asukkaisiin ja päästökaupan ulkopuolella oleviin yrityksiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus pyytää ympäristöohjelman luonnoksesta lausunnot infralautakunnalta, lupalautakunnalta, sivistyslautakunnalta, vapaa-aikalautakunnalta, kaupunkikehitysjaostolta, nuorisovaltuustolta ja vanhusneuvostolta. Lisäksi asukkaille, yrityksille ja yhteisöille varataan mahdollisuus kommentoida luonnosta.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tekninen johtaja Timo Oja ja kaupunkikehitysjohtaja Samu Mattila poistuivat kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 19.52.

Kaupunginhallitus 17.04.2023 § 141

Valmistelija: ilmastokoordinaattori Ulrika Nordblom,
 etunimi.sukunimi(at)raisio.fi, energia-asiantuntija Ronja Ryyppö,
 ronja.ryyppo(at)edu.turkuamk.fi

1.3.2023 voimaan tulleen ilmastolain muutoksen (108/2023) 14 a § mukaan kunnan on laadittava taikka päivitettävä ilmastosuunnitelma vähintään kerran valtuustokaudessa. Suunnitelmassa on oltava:

- 1) tavoite kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämisestä kunnassa;
- 2) toimet, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään kunnassa;
- 3) tiedot kasvihuonekaasujen päästöjen kehityksestä kunnassa;
- 4) tiedot suunnitelman toteutumisen seurannasta;
- 5) muut kuin 1–4 kohdassa tarkoitetut tarpeelliseksi katsotut seikat.

Kunnan ilmastosuunnitelman hyväksyy valtuusto. Kunnan on seurattava suunnitelman toteutumista. Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain (410/2015) 37 §:ssä tarkoitetussa kuntastrategiassa sekä 115 §:ssä tarkoitetussa toimintakertomuksessa.

Raision ympäristöohjelma täyttää lain velvoitteet ja samalla se toimii yhdessä kaupungin strategian ja ilmastosuunnitelman kanssa kaupungin ilmastojohtamisen työkaluna. Tavoitteena on vähentää kaupungin alueen kasvihuonekaasupäästöjä kaupungin ilmastotavoitteen mukaisesti 80% vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Keväällä 2022 laaditun ilmastosuunnitelman seurantaraportin mukaan ilman kaupungin omia toimia kaupungin alueen päästöt tulevat vähenemään 59 %, joka ei riitä täyttämään kaupungin tavoitetta.

Yritysten, yhteisöjen ja asukkaiden toimet ovat päästötavoitteen kannalta ratkaisevia, sillä kuntaorganisaatioiden omat päästöt ovat yleisesti noin 10 % kunnan alueen päästöistä. Kaupunkiorganisaatiolla on kuitenkin mahdollisuus vaikuttaa monilla tavoilla alueen päästöihin ja sillä on avainasema ilmastomuutoksen torjunnassa. Kaupunki vastaa muun muassa kaavoituksesta, maankäytöstä, liikennesuunnittelusta, omistajaohjauksesta, useiden rakennusten lämmitystapavalinnoista ja julkisista hankinnoista. Kaupungilla on myös mahdollistajan ja vauhdittajan rooli paikallisessa ja alueellisessa ilmastotyössä.

Raision kaupungin ympäristöohjelmaa on valmisteltu osallistavasti vuoden 2022 alusta.

- 18.1.2022 Valtuustoinfo
- Maaliskuu 2022 kolme työpajaa henkilöstölle ja luottamushenkilöille
- 16.5.-5.6.2022 avoin kysely ilmasto-ohjelmasta
- 31.5-2.6.2022 ilmastoasioiden pop-up kirjastossa
- 14.6.2022 johtoryhmän työpaja
- Elokuu 2022 ilmastotyöryhmän kommentit
- Syyskuu 2022 nimi vaihtunut ympäristöohjelmaksi. Ohjelman luonnos toimialojen johtajille tiedoksi
- 28.9.2022 ympäristöohjelman läpikäynti Valonian edustajien kanssa
- 5.10.2022 ilmastoseminaari valtuutetuille ja lautakuntien jäsenille
- 3.11.2022 esittely toimialojen johtajille
- 8.11.2022 ympäristöohjelman viestinnällinen tarkastelu
- 21.11.2022 kaupunginhallituksen käsittely, ohjelma lausuntopyyntöille
- Joulukuu -22 – helmikuu -23 lausuntokierros ja julkinen kommentointi
- 17.4.2023 kaupunginhallituksen käsittely

Marraskuussa kaupunginhallitus lähetti ohjelman lausuntopyyntöille lautakunnille, vanhuusneuvostolle, nuorisovaltuustolle. Lisäksi ohjelma oli julkisesti kommentoitavissa kaupungin verkkosivuilla helmikuussa 2022 ja ympäristöohjelmaan saatiin 14 palautetta. Palautteissa ja lausunnoissa ympäristöohjelma koettiin pääosin hyväksi ja tarpeelliseksi, mutta siihen saatiin myös muokkausehdotuksia. Ympäristöohjelmaa on muokattu

saadun palautteen mukaisesti, siihen on lisätty ilmastotyön toimenpiteiden vastuutahot. Kappaletta 4.5 muokattiin koskemaan lähemmin kaupungin toimintaa. Lisäksi ohjelman jaottelua tarkistettiin siten, että Vastuullinen kulutus –kappale erotettiin omaksi kokonaisuudekseen ja Luonnon monimuotoisuus ja Sopeutuminen yhdistettiin samaan kappaleeseen.

Ympäristöohjelmasta annetut lausunnot ovat oheismateriaalina.

Ympäristöohjelmassa on 6 painopistettä

1. Liikenne
2. Energia
3. Ympäristökasvatus ja tiedon lisääminen
4. Maankäyttö ja rakentaminen
5. Vastuullinen kulutus
6. Luonnon monimuotoisuus ja sopeutuminen

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Eero Vainio
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus hyväksyy ympäristöohjelman ja lähettää sen edelleen kaupunginvaltuustoon hyväksyttäväksi. Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginvaltuusto 24.04.2023 § 51
1995/11.00/2022

Esittelijä	Kaupunginhallitus
Päätösehdotus	ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy ympäristöohjelman.
Päätös	Jonna Mero ehdotti Niko Toivosen kannattamana, että Ympäristöohjelman kappaleeseen 5. Toimenpiteet kohtaan Vastuullinen kulutus 5.1 (s. 14-15) lisätään toimenpide: Kaupunki luopuu kertakäyttöastioiden käytöstä kaupunginvaltuuston kokouksissa ja seminaareissa, päävastuu infrapalvelut toimialalla.

Jonna Mero ehdotti Niko Toivosen kannattamana, että Ympäristöohjelman lukuun 5. Toimenpiteet kohtaan Luonnon monimuotoisuus ja sopeutuminen 6.2 (s. 16) lisätään tavoite: Varaudutaan EU:n ennallistamisasetuksen tavoitteeseen, jossa viheralueita ja latvuspeitteisyyttä tulee vuonna 2030 olla kunnassa vähintään saman verran kuin niitä oli vuonna 2021; toimenpide: Kaupunki huomioi viheralueiden ja latvuspeitteisyyden säilyttämisestä kaavoittaessaan uusia alueita ja huolehtii siitä, että latvuspeitteisyyden ja viheralueiden vähenemistä kunnan alueella korvataan lisäämällä sitä toisaalle saman kunnan alueelle; vastuualue Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala, Maankäyttö- ja asumispalvelut.

Ella Mylly ehdotti Jonna Meron kannattamana, että valtuusto hyväksyy ympäristöohjelman ja edellyttää, että sitä täydennetään monimuotoisuustoimien ja mittariston osalta kuluvan valtuustokauden

aikana.

Ella Mylly ehdotti Jonna Meron kannattamana, että Ympäristöohjelmaan lukuun 5. Toimenpiteet tehdään seuraava tekstimuutos: s. 10, tavoitteen 1.1 viimeinen toimenpide "Polkupyörien pysäköintimahdollisuuksia ja kävelyn ja pyöräilyn viitoitusta kehitetään" muutetaan muotoon "Polkupyörien pysäköintimahdollisuuksia, kevyenliikenteenväylien kunnossapitoa ja kävelyn ja pyöräilyn viitoitusta kehitetään."

Ari Leinonen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 19.02 ja samalla varajäsen Pasi Kujala saapui kokoukseen.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty neljä erillistä kaupunginhallituksen ehdotuksesta poikkeavaa kannatettua ehdotusta ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti äänestysjärjestykseksi, että ehdotuksista äänestetään niiden saapumisjärjestyksessä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: suoritetaan äänestys, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Jonna Meron tekemää ensimmäistä ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 34 jaa-ääntä ja 9 ei-ääntä. Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen päätösehdotus oli tullut valtuuston päätökseksi.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä (äänestys 1).

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: suoritetaan äänestys, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Jonna Meron tekemää toista ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 35 jaa-ääntä ja 8 ei-ääntä. Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen päätösehdotus oli tullut valtuuston päätökseksi.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä (äänestys 2).

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: suoritetaan äänestys, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Ella Myllyn tekemää ensimmäistä ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 28 jaa-ääntä ja 15 ei-ääntä. Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen päätösehdotus oli tullut valtuuston päätökseksi.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä (äänestys 3).

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestusehdotuksen: suoritetaan äänestys, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Ella Myllyn tekemää toista ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestusehdotus hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 26 jaa-ääntä ja 17 ei-ääntä. Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen päätösehdotus oli tullut valtuuston päätökseksi.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä (äänestys 4).